

Без труби можна "вилетіти в трубу"

Довідка

Технічний стан теплових мереж є таким, що вже не відповідає вимогам технічної експлуатації. Із загальної кількості мереж у двотрубному обчисленні 4,9 тис. км, або 13% теплових мереж перебувають у ветхому та аварійному стані.

Втрати теплової енергії за рік складають 13 млн. Гкал, це 11% обсягів відпущеної теплової енергії, на які марно витрачено 2,1 млрд. куб. м природного газу.

Аналіз втрат теплової енергії та обсягів природного газу, що використовується на виробництво втраченої теплової енергії в комунальній теплоенергетиці у схемах централізованого теплопостачання, свідчить про те, що найбільші перевитрати природного газу відносяться до виробництва теплової енергії, втраченої у споживача, - до 30%, при транспортуванні теплової енергії - до 25%, при її виробництві (на котельнях) - до 22%.

У 2006-2007 рр. на попередньо-ізольовані труби було замінено лише трохи більше 200 км мереж.

(Дані Міністерства з питань житлово-комунального господарства України)

Попри всі політичні несподіванки, які українці отримують відтепер не раз на 5 років, а практично щорічно, життя триває. Кожного дня споживачі потребують комунальних послуг, кожного місяця їм треба розраховуватися за ці послуги, і, нарешті, кожний рік знову починається опалювальний сезон. Тож народові терпляче доводиться чекати. поки там - на горі - переділять в черговий раз портфелі і владу, а потім почнуть займатися житлово-комунальним господарством. Схоже, і цієї зими буде непереливки як підприємствам, так і споживачам житлово-комунальних послуг. Однією з причин авральної підготовки до опалювального сезону стала недосконала система тендерних закупівель обладнання та робіт за бюджетні кошти, тривалість процедур, як результат - зміщення фінансування запланованих робіт впритул до початку опалювального сезону.

Одним з спадків, що отримали країни СНД (вт.ч. Україна) від розпаду СРСР, є централізована система теплопостачання. І, зрозуміло що, централізована система для держави найбільш логічна - це і облік спожитих енергоресурсів, і стан взаєморозрахунків між підприємствами, і контроль за екологією, і контроль за технічним станом і безпекою експлуатації. А от на рівні кожного окремого населеного

пункту рішення щодо вибору оптимальної системи має приймати голова. Для цього він повинен, щонайменше, достеменно знати технічний та фінансовий стан комунального підприємства, стан мереж та житлового фонду, який користується цією послугою. А по-друге, він повинен приймати рішення щодо оптимізації системи теплопостачання та фінансування обсягів робіт з її оновлення та модернізації. Тільки так можна реально вирішити проблеми теплозабезпечення мешканців міста і міської інфраструктури.

Переваги централізованої системи теплопостачання, її ефективність та надійність неможливі без використання сучасних попередньоізольованих теплопроводів, оснащених не тільки потужною тепло гідроізоляцією, але і системою попередження пошкоджень і контролю за станом тепломереж.

Своїми поглядами на ситуацію з заміною тепломереж на більш ефективні попередньоізольовані труби, розвиток та перспективи співпраці з підприємствами комунального господарства поділився керівник одного з найпотужніших українських підприємств корпорації "Енергоресурс-інвест" **Іван Ніронович.**

Іване Опанасовичу, як фахівець можете дати відповідь на питання, чому у нас сьогодні так повільно міняють теплові мережі? Чому на місцях не поспішають використати шанс, який дає держава, виділяючи кошти на заміну мереж? Адже це питання, яке стосується не лише чиновників, а кожної людини.

Сьогодні держава виділяє кошти, а на місцях дуже часто немає фахівців, щоб скласти проект, нема кому його обґрунтувати. Це важливе питання. Ми готові сьогодні починати роботу з аудиту, оцінки ситуації, вибору концепції тепlopостачання, потім займатися проектом, надавати консультації у підготовці тендерних процедур, тому що це дуже складний процес. Ми вже маємо в цьому досвід, бо лише цього року нами прийнято участь у близько 200 тендерах. Такий підхід дає розуміння як ситуації з комунальним господарством в цілому, так і напрямів діяльності до її покращення в майбутньому. Це дуже важливо, і таку практику співпраці потрібно поширювати на тих замовників, які ще не розуміють, що локальні заміни ділянок тепломереж без охоплення реконструкцією системи тепlopостачання в комплексі - неефективна трата бюджетних коштів із нагромадженням невіршених проблем в майбутньому. Часто міський голова не бачить реальної економічної вигоди від комплексного підходу до виконання великого обсягу робіт із модернізації тепlopостачання міста. Йому легше дати дозвіл на переведення будинків на індивідуальне опалення. Але це не вихід. У нас і досі не розвинена система сервісу, що підвищує безпеку експлуатації газового обладнання в окремих квартирах, не кажучи про екологію і здоров'я людей.

- Які перспективи Ви бачите для свого бізнесу в Україні?

Україну характеризує централізована система тепlopостачання - у нас преважують великі ТЕЦ, котельні й магістралі, що для нашої кліматичної зони не найгірший варіант. Тільки загальна довжина тепломереж в Україні становить близько 100,0 тис. км. Інша річ - наше відставання в питаннях економії взагалі й заощадження тепла зокрема. Якщо ми вирішимо ці завдання, то обов'язково отримаємо вітчизняне тепло, яке буде кращим і дешевшим за європейське. Але для цього необхідне технічне переозброєння теплового господарства, і

в тому числі заміна аварійних тепломереж та мереж з неефективною тепловою ізоляцією. Навіть при нормативно-планових термінах служби традиційних тепло-

Якби нам якимсь дивом все-таки вдалося здійснити таку глобальну реконструкцію одноразово, то вітчизняна економіка моментально позбулася б гнітючого очікування чергового Алчевська, а витрати на акцію в масштабах всієї України були б з лишком покриті через 2-3 роки...

проводів нам щорічно належало б обновляти до 4 тис. км теплових трас.

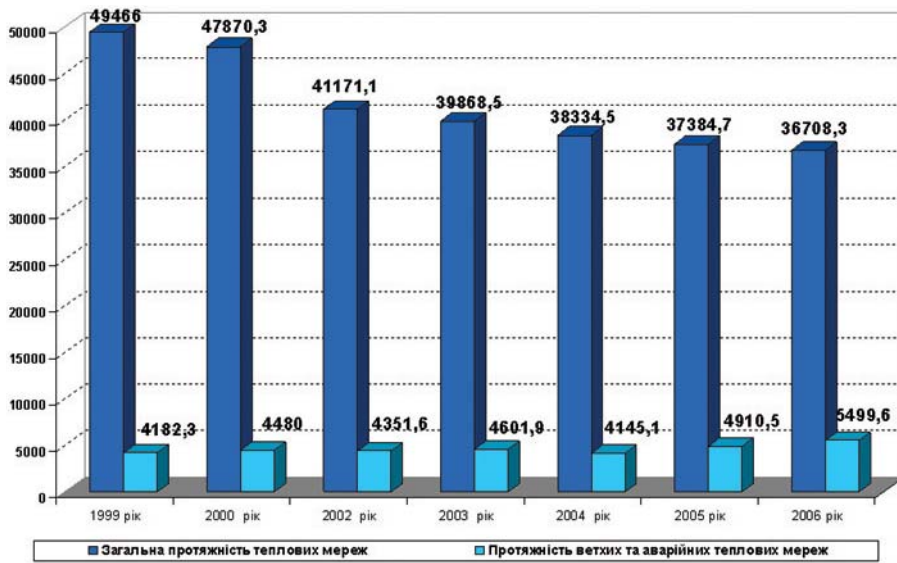
Взагалі, більш як 10-річний досвід використання труб і елементів виробництва Корпорації підтверджує, що заміна мереж на попередньоізольовані труби дозволяє повністю окупити вкладені кошти, як правило, уже після закінчення двох-трьох опалювальних сезонів. Що ж стосується монтажу "по-новому", то тут переваги помітні навіть неозброєним оком: не потрібні, як раніше, ні бетонні жолоби, ні прохідні канали, у яких на опорах потрібно класти трубопровід. Тепер для прокладки попередньоізольованої труби досить викопати неглибоку траншею, зробити підсіпання й закласти її прямо в ґрунт. Такі трубопроводи можна гарантовано експлуатувати не

менш як 30-40 років. Сучасні системи дистанційного контролю та моніторингу стану тепломереж, якими оснащуються ізольовані пінополіуретаном трубопроводи, дозволяють не тільки виявляти місце пошкодження трубопроводу чи ізоляції, але і планувати ремонтні роботи для попередження аварійного стану.

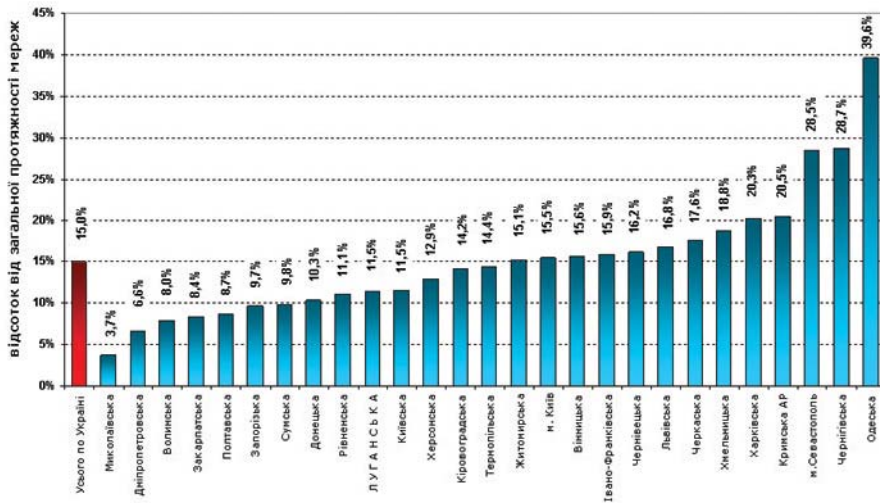
Чи може підприємство або місто відразу прорахувати, які кошти йому потрібні для такої глобальної реконструкції? Чи співпрацюєте ви в цьому плані з містами?

Ми працюємо з дуже багатьма замовниками, починаючи від стадії проектування, задаємо концептуальні підходи до вирішення проблем тепlopостачання, при необхідності коригуємо проекти з урахуванням і економіки, і технічних рішень. Кожен проект ми ведемо від початку до кінця. Треба також передбачити і коливання ринкових цін, бо чим довше триває процес затвердження проекту, тим більший ризик того, що закладених бюджетних коштів може не вистачити, оскільки ціни в Україні, як правило, зростають, і дуже швидко. Наприклад, тендер на закупівлю труб за проектом 1997р. "Реконструкція тепломереж Бурштинської ТЕЦ", яка обслуговує містечко, де живуть її працівники, був оголошений в 2004 році. Зрозуміло, що за цей час зміни в ринкових цінах на труби, на роботи з монтажу поставили під сумнів загальну вартість проекту, а підвищення цін на енергоносії - і рентабельність такої рекон-

Протяжність теплових та парових мереж у двотрубному обчисленні, км

Частка ветхих і аварійних теплових мереж у розрізі регіонів

струкції. Проте нові розрахунки, виконані спеціалістами Західенерго в співпраці з фахівцями корпорації, переконали керівництво і в необхідності, і в рентабельності цього проекту. Діаметр магістралі - 630 мм, це зумовлювало величезні втрати тепла, які раніше ніхто не рахував, і нарешті цього року ми вже приступили до реалізації великого проекту майже на 40 млн. грн. Третину коштів ми освоїли, значна частина труб замінена, а це вже економія і певний позитивний результат. Нові ціни на енергоносії призвели до того, що на сьогодні щорічні втрати тепла через існуючі мережі ТЕЦ-2 у м.Львові співмірні з вартістю роботи разом з матеріалами на реконструкцію цих мереж, і коштуватиме це близько 4,5 млн.грн.

Що вам дало змогу налагодити таку тісну співпрацю з підприємствами?

Ми беремо активну участь у заходах, які проводить Міністерство ЖКГ. Зокрема, у нарадах, які присвячені питанням закінчення опалювального сезону та підготовки до наступного, також у підготовці питань для розгляду на науково-технічні ради Міністерства. Ми знаємо, хто і що планує на кожен рік, оскільки спілкуємось безпосередньо і з представниками підприємств, і з представниками органів місцевого самоврядування, їхні плани реконструкції, будівництва чи відновлення, допомагаємо підготувати розрахунки, проектно-кошторисну документацію. Такі речі як, кошториси, ми робимо безкоштовно, а вже повний проект, звісно, робиться під певне замовлення на нашу продукцію та виконання монтажних робіт. Як відомо, під лежачий камінь вода не тече, тому наші менеджери їздять по всій Україні, у разі потреби на місце виїжджають наші проектувальники, технологи, інші фахівці. Цього року ми багато працювали у Криму, де проекти під державне фінансування робилися практично з нуля.

Ми також працюємо з багатьма потужними монтажними організаціями у Києві, які використовують нашу продукцію. Налагоджена тривала співпраця з Київенерго. До речі, значний об'єм попередньо ізольованих труб, які сьогодні перекладають у Києві в рамках фінансування проекту "Реконструкція та розширення централізованого тепlopостачання м.Києва", що кредитує МБПР -, це труби нашого виробництва. Ми виграли 4 тендери і виконали всі поставки. Складніше працювати на сході України, бо

хоча там і більш розвинені теплові мережі, але менше розуміння того, що їх терміново треба міняти. Багато теплопостачальних підприємств намагаються створити свої невеличкі підприємства з ізоляції труб, але, зрозуміло, що і якість не та, і нормативні вимоги не дотримуються.

Скільки сьогодні подібних підприємств працює в Україні?

Я вважаю, що продукція у відповідності з вимогами нормативно-технічної документації в Україні сьогодні виробляється на 4-5 підприємствах. Це в Маріуполі, Дніпропетровську, два у Києві, у Харкові, є ще в Донецькій області. Більшості з них ми допомагали свого часу стати на ноги. Нашої компетенції цілком вистачило також на те, щоб власними силами розробити практично всю нормативно-технічну документацію: ми безпосередньо підготували ряд стандартів і технічних умов, видали методичні рекомендації для монтажників.

Як ви ставитесь до конкуренції?

Дуже позитивно. Конкуренція потрібна для того, щоб розвиватися. Коли є конкуренція, то і ціни знижуються, і якість на рівні, і додаткові пропозиції з'являються. Але є й таке, що невеличкі фірми, для того щоб збити ціну, закуповують некондиційні дешевші матеріали. Корпорація "Енергоресурс-інвест" у її нинішньому виді виникла не відразу. Спочатку для одержання власного кінцевого продукту нам доводилося купувати основні комплектуючі за рубіжем, що позначалося на собівартості. Згодом, однак, ми настільки розширили свій асортимент комплектуючих, що, відверто говорячи, я не знаю іншого європейського підприємства такого профілю, яке могло

б похвалитися такою багатою номенклатурою виробів. Ведеться постійна робота над вдосконаленням продукції, підвищенням її надійності та полегшення монтажу, експлуатаційних характеристик. Серед важливих досягнень можна відзначити такі високотехнологічні вироби, як предізолвані сифонні компенсатори для поглинання осьових температурних подовжень і вібрацій трубопроводів, термоусадкові та електрозварні муфти, а це - європейський рівень надійності та якості, який для більшості підприємств поки що недоступний. Тобто ми пропонуємо потенційним клієнтам найширший вибір сертифікованої продукції з гарантіями якості (впроваджена Система якості виробництва ISO 9001-2000) і помірні "українські" ціни. Саме таке сполучення якості й цін виявилось не під силу західним виробникам, які заповнювали вітчизняний ринок до нас: не витримавши цінової конкуренції, вони зникли. Більше того: із учорашніх покупців ми самі перетворилися на експортерів продукції, що має вже широкий збут у Росії й Білорусі, Латвії й Молдові, Польщі й Чехії, Болгарії й Югославії. Самі ж закуповуємо зараз, головним чином, якісну сировину - голландські й німецькі компоненти для поліуретанової піни, угорський поліетилен у гранулах високої щільності (той, що виробляють у Калуші або на сході України, на жаль, не придатний для виготовлення труб).

Усе це дозволяє нам у стислі терміни забезпечувати виконання замовлень будь-якої складності й обсягу, щорічно виробляючи понад 500 км попередньоізолвованої труби. Наприклад, сьогодні навіть за кордоном мало хто може робити трубопроводи діаметром більше метра, а наші можливості дозволяють це робити. Ос-

танній приклад: Білорусія почала шукати виробника, який би зміг зробити труби діаметром 1400 мм, з усіх пропозицій вони зупинилися на нашій компанії. Більше того, експорт нашої продукції допомагає нам не зупиняти наше виробництво навіть взимку, адже коли в нас іде опалювальний сезон, а замовлення від вітчизняних компаній можна очікувати лише влітку, то експортні замовлення ми починаємо виконувати вже в березні, а це майже 40% наших обсягів виробництва.

Тобто, це основний напрям вашої діяльності?

Так. Це напрям, який допоміг нам розвинутися, заробити прибутки, які ми вклали раніше у його розвиток. Але сьогодні ми вже дійшли певної межі, і тому нам треба розвивати суміжні напрями. У нас є технології використання полімерних матеріалів для створення оригінальних конструкцій, придатних для використання у багатьох галузях народного господарства. Це можуть бути різні ємкості, колодязі, резервуари, колектори, КНС. Ми навіть робимо цілі автономні станції водопостачання та очищення стоків, як побутових, так і промислових. Можемо робити контейнери для захоронення ядохімікатів, яких багато позалишалося в селах і тепер розмивається водою та отруює навколишнє середовище. Я нещодавно дізнався, що існують міста, в тому числі й у Львівській області, які взагалі не мають очисних споруд і скидають відходи життєдіяльності прямо в річки. Ми ж маємо можливість вирішити цю проблему у дуже стислий термін. Але це, мабуть, тема для окремої розмови. ❖

Розмову вела Лариса Федорченко